Direktiivide ülevõtmisest teavitamine

Kui direktiivi ülevõttev riigisisene õigusakt (ülevõtmiseks võib olla vajalik mitme õigusakti vastuvõtmine) on jõustunud, tuleb sellest teavitada Euroopa Komisjoni. Lisaks õigusaktide tekstidele tuleb vajaduse korral esitada komisjonile ka vastavustabel direktiivi ning ülevõtva õigusakti kohta (selgitavad seost direktiivi osade ja direktiivi ülevõtvate riigisiseste õigusaktide vastavate osade vahel) – seda kindlasti juhul, kui vastav nõue on esitatud direktiivis kuid vastavustabeli esitamine on igal juhul soovitatav. Seda ka lähtuvalt 2019. aasta Euroopa Kohtu otsusest **C-543/17**, mis sätestab, et direktiivi ülevõtmisel tuleb liikmesriigil komisjonile edastada piisavalt selge ja täpne informatsioon direktiivi ülevõtmise meetmete kohta.

Teavitamine tähendab sisuliselt riigisisese õigusakti teksti ja vastavustabeli ametlikku edastamist komisjonile. Teavitamise protseduuriks on komisjon loonud internetipõhise parooliga kaitstud andmebaasi (**THEMIS**), mille kaudu saavad liikmesriigid elektrooniliselt esitada kõikide direktiive ülevõtvate õigusaktide tekstid. Ülevõtvast õigusaktist tuleb komisjoni teavitada direktiivis nimetatud tähtajaks, vastasel juhul järeldab komisjon, et direktiiv on üle võtmata ja/või on rikutud nn teavitamiskohustust ehk liikmesriigi kohustust teavitada komisjoni direktiivi ülevõtvatest meetmetest. Mõlemal juhul algatab komisjon rikkumismenetluse, vt käsiraamatu alajaotus 9.2. Rikkumismenetlus.

Komisjonile esitatakse üldjuhul õigusaktide terviktekstid, mis on avaldatud elektroonilises Riigi Teatajas. Lisaks teavitatava õigusakti failile märgitakse teavitamise andmebaasi Riigi Teataja avaldamisviited, õigusakti pealkiri, jõustumise kuupäev ja unikaalne tunnus (eRT ID-kood) ning Riigi Teataja veebiaadress.

Euroopa Komisjoni teavitamise andmebaasi täidab Riigikantselei Euroopa Liidu sekretariaat ministeeriumide esitatud andmete alusel. Andmed esitab Riigikantseleile ministeeriumi volitatud ametnik selleks loodud elektroonilise andmebaasi (**SEIRA**) kaudu. SEIRA andmebaasi sisestatakse viited kõikidele ELi direktiividele, neid ülevõtvatele Eesti õigusaktidele ja eelnõudele. Iga direktiivi kohta märgitakse direktiivi tunnusnumber, pealkiri, ülevõtmise tähtaeg, ülevõtmise eest vastutav ministeerium ning direktiivi ülevõtmise staatus. SEIRA andmebaasi täiendatakse pidevalt, selles sisalduvate andmete alusel täidab Riigikantselei Euroopa Komisjoni teavitamise andmebaasi MNE ja koostab aruandeid ELi koordinatsioonikogule, ministeeriumide kantsleritele ning Vabariigi Valitsusele. Aruanded edastatakse ka Riigikogule.

Ministeeriumi volitatud ametniku ülesanne on tagada, et viited kõikidele direktiivi ülevõtvatele Eesti õigusaktidele (ka kehtivatele, kui direktiiv ei vaja täiendavaid ülevõtmismeetmeid, kuna Eesti õigus on juba direktiiviga kooskõlas) oleksid lisatud SEIRA andmebaasi korrektselt ja õigel ajal. SEIRA ja teavitamise andmebaasi sujuva täitmise seisukohalt on tähtis, et ametnikud, kes ministeeriumis direktiive ülevõtvaid õigusakte koostavad, teavitaksid neist esimesel võimalusel SEIRA andmebaasi täitmise eest vastutavat ametnikku. Puudulikud andmed võivad hiljem tingida rikkumismenetluse algatamise Euroopa Komisjoni poolt.

Täpsem teave ELi direktiivide ülevõtmise kohta on üleval Riigikantselei **koduleheküljel**. Eesti suhtes algatatud rikkumismenetluste kohta koostab Välisministeeriumi Euroopa Liidu õiguse büroo ka iga-aastase ülevaate, mis on kättesaadav Väliministeeriumi **koduleheküljel**.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 23.10.2024